

Uluslararası Terörle Mücadelede Yumuşak Güç ve Kamu Diplomasisi Bağlamında Medyanın Önemi*

Kadir SANCAK**

Alınış Tarihi: 08 Ağustos 2018

Kabul Tarihi: 10 Ocak 2019

Öz: Uluslararası İlişkiler disiplininin önemli konu başlıklarından biri uluslararası terörizmdir. Uluslararası terör yeni bir kavram değildir ancak uluslararası güvenliği tehdit eden unsurların başında yer alması ve küresel bir önem kazanması esas olarak 2001 yılında ABD’de meydana gelen 11 Eylül saldırıları ile gerçekleşmiştir. Saldırıların meydana geldiği 2001 yılı itibarıyla ABD dünyadaki en büyük güçtür ve her türlü askeri ve ekonomik imkânlarla sahiptir. O halde böyle bir saldırının engellenmesi niçin mümkün olmamıştır ve ABD neden böyle bir saldırının hedefi haline gelmiştir? Bu sorular uluslararası terörle mücadele anlamında önemli bir dönüm noktası olmuştur ve o zamana kadar kullanılan yöntemler tartışılmaya başlanmıştır.

Bu çalışmada uluslararası terörle mücadelede geleneksel yaklaşım olarak ifade edilebilecek olan sadece askeri unsurların kullanıldığı sert güç yaklaşımının yeterli olmayacağı, farklı kamu diplomasisi araçları ile desteklenecek yumuşak güç politikalarının bu mücadelede önemli rol oynayacağı anlatılmaktadır. Bu yapılırken de terörle mücadelede en uygun ve işlevsel kamu diplomasisi araçlarının başında medyanın olduğu ve geleneksel ve yeni medyanın bu mücadeledeki rolü esas alınmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası Terör, Sert Güç, Yumuşak Güç, Kamu Diplomasisi, Medya

The Importance of the Media in the Context of the Soft Power and Public Diplomacy for the Struggle Against to International Terrorism

Abstract: One of the major topics of international relations discipline is international terrorism. Although international terrorism is not a new problem it is still a most important issue that threatens international security in last years especially after the September 11. In 2001, when the attacks occurred, the US was the biggest force in the world and has all kinds of military and economic capabilities. So, why did it not possible to prevent such an attack? And why has the US become the target of such an attack? These questions have been an important milestone in the struggle against international terrorism. After that, the methods used until then have been started to be discuss.

In this study, first of all, it is stated that the hard power approach, which is expressed as the traditional approach to the struggle against international terrorism, and which uses only military elements, will not be sufficient. It is explained that soft power policies to be supported by different public diplomacy tools will play an important role in this struggle. Finally, the role and importance of the media as an important public diplomacy tool in the struggle against international terrorism is emphasized.

Keywords: Public Diplomacy, Soft Power, Hard Power, International Terrorism, Media.

Atatürk
Üniversitesi

359
İktisadi ve İdari
Bilimler Dergisi,
Ocak 2019
Cilt: 33
Sayı: 1

* Bu makale, 29-31 Mayıs 2014 tarihlerinde 2. Uluslararası Davraz Kongresi’nde “Uluslararası Terörle Mücadelede Farklı Yöntemler: Yumuşak Güç ve Kamu Diplomasisi” adıyla sunulan bildirinin güncellenip yeniden düzenlenmiş ve büyük ölçüde geliştirilmiş halidir.

** Dr. Öğr. Üyesi, Gümüşhane Üniversitesi, İİBF, Uluslararası İlişkiler Bölümü

I.Giriş

Uluslararası terör kavramı uluslararası ilişkiler disiplininde, özellikle de güvenlik çalışmalarında adından en fazla söz edilen kavramlardan biridir. Bu konuda yapılan çalışmalar son dönemde yoğunluk kazanmış olsa da terörün tarihi oldukça eskidir. Yaklaşık iki bin yıl öncesine kadar uzanan bu zaman diliminde ilk organize terör örneklerine Roma İmparatorluğu hâkimiyetindeki Filistin topraklarında rastlanmaktadır. MÖ 73-66 tarihlerinde Yahudi Zealot/Sicari'lerin eylemleri ile başlatılan terörün tarihinde, sonraki zamanlarda Hasan Sabbah'ın liderliğindeki Haşhaşiler, Hindistan'daki THUG'lar ve Amerika'daki Ku Klux Klan'lar en bilinen örnekler olmuşlardır (Bilgiç, 2009:11,12). Bununla birlikte modern anlamdaki terör kavramının literatürde yer almasına yol açan gelişmeler ihtilal sonrasında Fransa'da yaşanmış ve 1793-1794 yılları terör dönemi olarak adlandırılmıştır. Bugün kullanılan terör kelimesi de Latince *terrere* sözcüğünden Fransızca'ya *terrosime* olarak geçmiş ve oradan dünya dillerine yayılmıştır (Selvi, 2011:41).

Terörün ne olduğu ve kimlere terörist denileceğine ilişkin olarak yapılan değerlendirmelerde herkes kendi pozisyonunu merkeze alarak bir tanımlama yapmaya çalışmış ve bu nedenle de soruların cevapları birbirinden farklı olmuştur (Arıboğan, 2003). Birilerinin terör dediğine başkaları hak mücadelesi adını vermiş, yine birilerinin terörist olarak nitelendirdiğini bir başkası kurtuluş savaşçısı olarak nitelendirmeye başlamıştır. Bunun bir yansıması olarak üzerinde uzlaşa sağlanan bir tanım yapılamamış ve literatürde yüzden fazla terör ve terörizm tanımı ortaya çıkmıştır (Ündücü, 2011:2). Bununla birlikte yapılan tanımlarda *şiddet veya zor kullanımı, bir siyasal amaç güdülmesi, dehşet veya korku salma, tehdit ve toplumda uyandırılan psikolojik etki* şeklinde beş ortak noktanın var olduğu görülmüştür. Ergil, tanımlardaki ortak noktaları dikkate alarak terörizmi "Saldırılan veya korkutulan sivil ve masum kurbanlar aracılığı ile hedeflenen daha büyük bir kitleyi, yıldırıp, korkutarak, yasadışı stratejik ve siyasal amaçlarını gerçekleştirmek için bir grubun veya devletin, bilinçli ve planlı bir biçimde şiddet kullanması veya şiddet kullanma tehdidinde bulunması" şeklinde tanımlamıştır. Terörist eylemlerin birden fazla ülke topraklarında gerçekleşmesine ve uluslararası alanda etkili olmasına da uluslararası terörizm adı verilmiştir (Ergil,1992:140).

Soğuk Savaş dönemi olarak adlandırılan İkinci Dünya Savaşı sonrası dönemde uluslararası terör olayları dünya genelinde önemli bir artış göstermiştir. Bununla birlikte terörün küresel bir boyut kazanarak uluslararası gündemin ilk sırasına yükselmesi esas olarak ABD'deki 11 Eylül saldırıları ile gerçekleşmiştir. Her ne kadar saldırıların faileri ile ilgili farklı iddialar dile getirilmiş olsa da bu başka bir tartışma konusudur ve bu durum uluslararası terörün dünyada en önemli güvenlik sorunlarından biri olarak görüldüğü gerçeğini değiştirmemektedir. Daha önce bazı ülkelerin meselesi olan terör, 11 Eylül saldırıları ile birlikte bir dünya

meselesi haline gelmiş ve bu tarihten itibaren uluslararası terör kavramı yaygın olarak kullanılmaya başlanmıştır.

Saldırıların meydana geldiği 2001 yılı itibariyle ABD dünyadaki tek süper güçtür ve sahip olduğu askeri ve ekonomik imkânlarla dünyada rakipsiz durumdadır (Nye, 2005:132,133). O halde bu askeri ve ekonomik güce rağmen böyle bir saldırının engellenmesi niçin mümkün olmamıştır ve dahası neden ABD böyle bir saldırının hedefi haline gelmiştir? Bu sorular uluslararası terörle mücadele anlamında önemli bir dönüm noktası olmuştur ve teröre ilişkin geleneksel yaklaşım sorgulanmaya başlanmıştır.

Bu çalışmada uluslararası terörle mücadele için, yıllardır kullanılan ve geleneksel yöntemler olarak ifade edilen sert güç anlayışına dayalı askeri yöntemlerin yeterli olmadığı ifade edilmektedir. Söz konusu mücadelenin başarılı olabilmesi için yumuşak güç anlayışı üzerinden uygulanacak kamu diplomasisi faaliyetlerinin önemli olduğu vurgulanmaktadır. Ancak kamu diplomasisi faaliyetleri oldukça geniş bir alanda ve birçok farklı araçla yürütülmektedir. Bütün bu faaliyet alanlarının ve araçlarının bir makale kapsamında ele alınması mümkün değildir. Bu nedenle bu çalışma terörle mücadelede önemli ve etken bir araç olduğu düşünülen medya faaliyetleri ile sınırlanmaktadır.

Medyadan söz ederken radyo, televizyon ve gazete gibi geleneksel medya ile birlikte genellikle dijital araçlardan oluşan yeni medya da genel medya başlığı kapsamında değerlendirilmektedir. Bu çalışma ile birlikte literatürdeki benzer çalışmalara¹ katkı yapmak ve uluslararası terörle mücadelede kamu diplomasisinin ve bu bağlamda medyanın kullanımının önemli olduğuna ilişkin kamuoyu oluşumuna destek sağlamak amaçlanmaktadır.

II. Terörle Mücadelede Geleneksel Yaklaşım

Uluslararası terörle mücadelede güç kavramı meselenin merkezinde yer almaktadır. Robert Dahl gücü, *A olarak ifade edilen bir aktörün B olarak ifade edilen bir başka aktöre onun aksi durumda yapmayacağı bir şeyi yaptırma yeteneği* olarak tanımlamaktadır (Dahl, 1957:202,203). Devletler istediklerini elde etmek için zorlama, tehdit, ödeme, yaptırım gibi yöntemlerin yanında gündem belirleme, ikna ve cezbetme şeklinde farklı yöntemler kullanmaktadırlar.

¹ Terörle Mücadelede geleneksel sert güç yöntemlerinin dışında farklı mücadele yöntemlerinin geliştirilmesini savunan bazı çalışmalar aşağıda yer almaktadır.

Oktay, E. (2012), "NATO'nun Dönüşümü ve Kamu Diplomasisi'nin Artan Rolü", *Uluslararası İlişkiler*, 9(34), ss. 125-149. Doğan, H. (2014), "Türk Silahlı Kuvvetlerinin Kamu Diplomasisi Faaliyetleri", *Güvenlik Bilimleri Dergisi*, 3(2), ss.67-90. Gün, A. F. (2015) "Çatışma Çözümleri Bağlamında Kamu Diplomasisi, Kobani Olayları", *Barış Araştırmaları ve Çatışma Çözümleri Dergisi*, 3(1), ss. 26-41. Baharçipek, A. ve Tuncel, G. (2011), "Terörle Mücadelenin Zorlukları ve Bu Zorlukları Aşmada Farklı Bir Yaklaşım: Demokratik Mücadele Yöntemi", *Uluslararası Güvenlik ve Terörizm Dergisi*, 2(2), ss. 1-16. Aydemir, E. (2018), "Terörle Mücadele Aracı Olarak Kamu Diplomasisi", *Ulakbilge*, 6(23), ss.509-524.

Uluslararası Terörle Mücadelede Yumuşak Güç ve Kamu Diplomasisi Bağlamında Medyanın Önemi

Burada adı geçen zorlama, tehdit, ödeme ve yaptırım yöntemleri sert güç davranış biçimi olarak değerlendirilirken gündem belirleme, ikna ve cezabetme gibi yöntemler de yumuşak güç davranış biçimi olarak ifade edilmektedir (Özel, 2018:7,8). Nye, yumuşak güce dair ilk çalışmalarında (Nye, 2005) iknayı bir sert güç yöntemi olarak görürken sonrasında bunu yumuşak güç davranış biçimlerinden biri olarak nitelendirmektedir (Nye, 2011). Yumuşak güç kullanan devlet bunu sahip olduğu değerlerin ürettiği cazibeye, ikna ve gündem belirleme becerisine dayandırmakta ve bununla başkalarını, kendi istediğini isteme noktasına getirebilmektedir (Nye ve Welch, 2010:58). Tek cümle ile ifade etmek gerekirse sert güç *itmek*, yumuşak güç ise *çekmek* olarak ifade edilmektedir (Nye, 2011:20).

Terörle mücadelede geleneksel yaklaşımı benimseyen ülkeler terörü bir güvenlik sorunu olarak görmekte ve sadece askeri tedbirlerin yeterli olacağını düşünmektedirler. Baskı ve şiddet kullanarak terörün ortadan kaldırılacağına inanmaktadırlar (Baharççek ve Tuncel, 2011:7). Geleneksel yaklaşım terörle mücadelede sert güç kullanımını esas almakta ve teröre karşı yürütülen mücadeleyi genel olarak etkisiz hale getirilen terörist sayısı ile değerlendirmektedir. Oysa bu durum sadece kısa vadeli bir yanılgıya işaret etmektedir. Eğer ki öldürülen her teröristin yerine daha fazlası örgüte katılıyorsa bu bir kazanım değil, aksine örgütün tabanını genişletmesi anlamına gelmektedir. Terörle mücadele sadece *düşman*, *şiddet* ve *yok etme* kavramları üzerinden yürütüldüğünde bu durum sorunu ortadan kaldırmayacak, aksine daha içinden çikılmaz bir hale getirecektir (Baharççek ve Tuncel, 2011:8).

Teröre karşı kullanılan askeri tedbirlerde hukuk dışına çıkılması ve/veya aşırıya kaçan askeri operasyonlar yapılması terör örgütlerinin tezlerini haklılaştırmakta ve yaptıkları eylemleri kamuoyu nezdinde meşrulaştırmaktadır. Burada amaçlanan, her ne kadar terörü ortadan kaldırmak olsa da kullanılan yöntemin yanlışlığı, devletten nefret eden insanların sayısında artışa sebep olmakta ve bu durum terör örgütlerinin tabanlarını genişletmesine katkı sağlamaktadır.

Herşeyden önce terörle mücadele ile teröristle mücadelenin aynı şey olmadığı anlaşılmalıdır. Terörle mücadele, ülkelerin genel olarak toplumsal ve siyasi yapıları, tarihleri, kültürleri ve dini ve etnik yapıları ile alakalı çok boyutlu makro bir sorun alanıdır. Teröristle mücadele ise terörün beslenmesine uygun şartların ortaya çıkardığı mikro ölçekli bir sorundur. Bu nedenle terörle mücadele stratejisi geliştirirken terörün beslendiği siyasi, kültürel, etnik ve dini zemindeki sorunlu alanları dikkate almak sorunun çözümü için büyük önem taşımaktadır. Terörle mücadelede geleneksel anlayışı benimseyenler meseleye dar kapsamlı bakmaktadırlar. Bunun sonucu olarak da şiddet odaklı bir yöntemin sorunu çözeceğini düşünmüşlerdir (Saran, 2016). Bu bağlamda birçok ülkede güvenlik güçleri bünyesinde özel birimler kurulmuş ve devletlerin bütçesinden önemli miktarlar bu unsurlar için seferber edilmiştir. Sahip olunan askeri ve ekonomik gücün terörle mücadelede yeterli olacağına inanılmıştır. Ancak 11 Eylül

saldırıları ile birlikte bu anlayış sorgulanmaya başlanmıştır. ABD gibi bir süper gücün bile saldırılara maruz kalması salt ekonomik ve askeri gücün büyüklüğünün bir ülkeyi terörden koruyamayacağını göstermiştir.

III. Terörle Mücadelede Yeni Yaklaşımlar

A. Yumuşak Güç

Yumuşak güç, kavramı literatüre kazandıran kişi olan Nye'in yaklaşımına göre bir ülkenin sahip olduğu siyasi değerler, kültür ve uyguladığı dış politika gibi faktörlerle kendisini bir çekim merkezi haline getirmesiyle ortaya çıkmaktadır (Nye, 2007:164). Söz konusu ülkenin sahip olduğu değerler diğer ülkeleri de cezbetmekte ve onları kendisine benzemeye teşvik etmektedir. Bu bağlamda devletler arasındaki güç ilişkisine bakıldığında zorlama, ödüllendirme ya da ikna durumunun değil, gönüllülük esasına dayanan bir durumun söz konusu olduğu görülmektedir. Burada mesele *başkalarını, sizin istediğinizi isteme noktasına getirebilmekte* yatmaktadır. Sert güç kullanımının yüksek maliyet riski taşıması, zor kullanılarak alınan neticelerin kalıcı olma ihtimalinin düşük olması ve meşruiyet sorunları yaşanması, yumuşak gücü değerli kılmaktadır (Sancak, 2016:60).

Nye, yumuşak gücün kaynaklarını sahip olunan kültür, siyasal yapı ve uygulanan dış politika olarak açıklamaktadır (Nye, 2007:164). Ancak Lee, Noya ve Vuving gibi yumuşak güç konusunda çalışmalar yapan başka önemli isimler liderin karizmasından ahde vefa ilkesine kadar farklı birçok unsuru yumuşak gücün kaynağı olarak görmektedirler (Lee, 2009, 207-209; Noya,2006:54; Vuving, 2009:2-11). Bütün bu unsurlar sayesinde devletler kendilerine cezbedici bir güç kazandırır. Bu güç, devletlerin istediklerini elde etme noktasında sert güç gibi kısa vadeli ve görünür bir etkiye yol açmasa da orta ve uzun vadede hissedilir değişikliklere yol açmaktadır. Yumuşak güç, algı ve düşüncelere hitap eden bir güçtür. Bu güç sayesinde devletler, öncelikle uluslararası alanda bir beğeni toplamakta ve kendilerine karşı oluşacak muhtemel bir nefretin önüne geçmektedirler (Sancak, 2016:74,75).

Terörle mücadelede meselenin sadece güvenlik mensuplarına havale edilerek çözülemeyeceği görülmektedir. Nitekim bu düşünce zaman zaman meselenin doğrudan muhatapları tarafından da seslendirilmektedir. Söz gelimi Türkiye'de bir dönem PKK Terörü ile Mücadele Özel Koordinatörlüğü görevini yürüten emekli Orgeneral Halit Edip Başer bir konuşmasında, terörle mücadelede yalnız askeri yöntemlerin kullanılmasının kesin sonuç vermeyeceğini ifade etmiştir (Haberler.com, 2012). Yine Genel Kurmay Eski Başkanlarından İlker Başbuğ'un bir röportajında sadece silahla terörle mücadele edilemeyeceğini söylemesi de aynı düşüncüyü paylaştığını göstermektedir (Ensonhaber.com, 2016). Bu ve benzeri açıklamalar terörle mücadelede sert güç yöntemlerinin yetersiz kaldığına ve alternatif yöntemlerin kullanılmasının gerekliliğine işaret etmektedir.

Dünyanın pek çok bölgesinde amaçları ve ideolojileri birbirinden farklı birçok terör örgütü bulunmaktadır. Ancak aralarındaki farklılara rağmen hepsinde ortak olan nokta düşman tarafa karşı hissettikleri nefret duygusudur. Şiddet, söz konusu bu nefret duygusundan beslenmektedir. Bu duygu terör için güçlü bir motivasyon kaynağı ve adeta bir varlık sebebi olmaktadır (Bilgiç, 2009:15). Bugünün dünyasında adından en çok söz edilen terör örgütlerinin başında gelen El Kaide, eylemlerinin gerekçesini, İslam ülkelerini işgal sırasında on binlerce masum sivil öldüren Amerikan nefreti üzerine kurmaktadır (Avcı, 2009:107). Nefret duygusu terör psikolojisinin odak noktasında yer almaktadır (Kartal, 2018:56).

Terörü besleyen ana dinamiklerden biri nefret olgusu olduğuna göre kullanılacak yöntemler öncelikle bu duyguyu hedef almalıdırlar. Bu bağlamda mücadele stratejisi teröriste karşı değil, teröre karşı oluşturulmalıdır (Bilgiç, 2009:18.) Teröre karşı mücadelede her şeyden önce terörün daha hayat bulmadan önlenmesi hedeflenmelidir. Teröristleri öldürmekten daha etkili olan yöntem, insanların terörist olmasını engellemektir. Ancak özellikle askeri araçların kullanıldığı sert güç yöntemleri bunun gerçekleştirilmesinde yetersiz kalmaktadır. Terörün ortaya çıkmasında ülkelerin sahip oldukları toplumsal ve siyasi yapılar, dini, etnik ve kültürel değerler ve benzeri unsurlar etkili olmaktadır. Söz konusu bu unsurlar bir ülkenin yumuşak gücü ile doğrudan bağlantılı olduğu için terörle mücadelede yumuşak güç kullanımı güçlü bir seçenek olarak ortaya çıkmaktadır.

Daha önce de ifade edildiği gibi yumuşak güç düşüncelere ve algılara hitap eden bir güçtür. Yumuşak gücün kaynakları bağlamında değerlendirildiğinde eğer ki teröre muhatap olan devletler temel hak ve hürriyetleri benimseyen ve insanı merkez alan bir siyasal yapıya sahip olurlarsa kendilerine karşı bir nefret duygusunun ortaya çıkması zorlaşacaktır. Aynı şekilde söz konusu ülkeler uluslararası kamuoyu tarafından meşru kabul edilen ve beğenilen bir dış politika takip ederlerse bu durum daha da pekişecektir. Gerek iç siyasal yapıdaki durum, gerekse dış politika uygulamaları bir yandan terörün ortaya çıkmasını ve taban bulmasını zorlaştırırken diğer yandan uluslararası kamuoyunun teröre karşı söz konusu ülke lehine desteğini mümkün kılacaktır(Sancak, 2016:74-75).

Yumuşak güç, yapısı itibariyle etkisini kendiliğinden gösteren bir güçtür. Aynı şekilde fiziki unsurlara dayanmadığı için de siyasal sınırlarla sınırlandırılması mümkün değildir. İletişim teknolojilerindeki gelişmelerin de katkısıyla yumuşak güç dünyada serbest bir şekilde dolanmaktadır. Bir ülkenin sahip olduğu yumuşak güç etkisi, muhatapları istemese de etkisini gösterebilmektedir. Bu durum terörün önlenmesi açısından büyük önem taşımaktadır. Uluslararası alanda ortak bir terör anlayışının olmaması, devletler arasında teröre karşı bir işbirliğinin oluşmasını engellemektedir. Oysa birden çok ülkede faaliyet gösteren örgütlere yönelik olarak gerçekleştirilecek askeri operasyonlar, devletler arasında bir işbirliğini zorunlu kılmaktadır. Ancak, bazı

lkeler teröre karşı savaşırken, bazı ülkeler gizli de olsa terörü desteklemektedirler. Bu nedenle istenilen düzeyde bir işbirliğinin sağlanması çoğu zaman mümkün görünmemektedir. Bununla birlikte bir ülkenin yumuşak gücü, yönetimleri işbirliği yapsın veya yapmasın, diğer ülkelerin halklarını da etkilemektedir. Yumuşak gücü sınırlayacak fiziki engeller bulunmadığı için bu gücü istenilen etkiyi sağlamak için işbirliğini bir noktaya kadar zorunlu olmaktan çıkarmaktadır.

B. Kamu Diplomasisi

Yumuşak gücü sahibi olmak bir ülke için her açıdan önemlidir ancak bu gücü, bir anlamda var olan potansiyeli ifade etmektedir. İstenilen politikaların gerçekleştirilebilmesi için bu potansiyelin harekete geçirilmesi gerekmektedir ve bunu yapacak olan da kamu diplomasisi faaliyetleridir. Bir devletin yumuşak gücünü oluşturan değerlerin uluslararası kamuyuna aktarılmasında kamu diplomasisi araçlarından yararlanılmaktadır. Bir devletin cazibe merkezi haline getirilmesi etkin bir kamu diplomasisi politikası ile mümkün olmaktadır.

Kamu diplomasisi terimi literatüre 1965 yılında Amerikalı emekli diplomat Edmund Gullion tarafından kazandırılmış, (Vedat Demir, 2012:13) ancak uluslararası ilişkilerde 11 Eylül saldırılarından sonra popüler hale gelmiştir. Devletlerin yüzyıllardan beri başvurdukları bir yöntem olmakla birlikte kavramın uygulama sahası son dönemlerde genişlemiş ve kullanımı yaygınlaşmıştır.

En yalın haliyle başka ülkelerin kamuoyunu etkileme faaliyetleri şeklinde niteleyebileceğimiz kamu diplomasisi tanım olarak “bir devletin ulusal çıkar ve imajını korumak ve geliştirmek amacıyla, yabancı ülkelerin kamuoylarını, doğru içerikli enformasyon, kültür, bilim ve akla gelebilecek her türlü meşru yolla etkileme faaliyetleri” (Yılmaz, 2012:227) olarak ifade edilmektedir. Bir zorlama aracı olarak askeri ve ekonomik yöntemlere başvurmadığı için yumuşak gücün hayata geçirilmesinde kullanılmaktadır. Bir devletin yumuşak gücü sahibi olması kamu diplomasisi uygulamalarındaki başarı ihtimalini artırmaktadır.

Kamu diplomasisi, önceki dönemlerde ağırlıklı olarak devletin tekelinde bir faaliyet iken son zamanlarda devlet dışı aktörlerin uluslararası alanda daha fazla etkinlik kazanması ve artan iletişim imkanları ile birlikte devlet tekelinden çıkmıştır. Günümüzde, sivil toplum kuruluşları, niversiteler, kanaat önderleri, her yönüyle medya, özel sektör işletmeleri, değişik baskı grupları ve buna benzer unsurlar devletin dışındaki kamu diplomasisi aktörlerini meydana getirmektedirler. Kamu diplomasisi aktrlerindeki bu çeşitlilik kullanılan yöntemlere ve araçlara da yansımaktadır (Sancak, 2016:122-133).

Kamu diplomasisi faaliyetleri oldukça farklı alanlarda ve çeşitli araçlarla yürütülmektedir. Okullardan spor etkinliklerine, turizm organizasyonlarından medyanın kullanımına kadar geniş bir yelpazede birçok farklı araç kullanılmaktadır. Ancak bunların hepsi terörle mücadele için aynı oranda elverişli

değildir. Kamu diplomasisi araçları içerisinde uluslararası terörle mücadele bağlamında en etkili araç, terör örgütlerinin de aktif olarak kullandığı medyadır.

C. Medya

Medyanın Terör Örgütleri İçin Önemi

Terörle mücadelede medya oldukça kullanışlı bir araçtır ancak medyayı sadece terörle mücadele edenler değil, terör örgütleri de kullanmaktadır. Medya denildiğinde bunu kendi içerisinde geleneksel ve yeni medya şeklinde ayırmak meselenin anlaşılmasını kolaylaştırmaktadır. Geleneksel medyadan kasıt radyo, televizyon, sinema ve gazete gibi araçlar iken, yeni medya internet, mobil ağlar ve benzeri dijital araçlar vasıtasıyla sağlanan iletişim kanallarını ifade etmektedir (Bulunmaz, 2014).

Medya, kamuoyunun ve karar vericilerin düşüncelerinin ve davranışlarının şekillenmesinde oldukça etkili bir araçtır. Bu nedenle terör örgütleri medyaya büyük ilgi göstermektedir. Terör eylemlerinin amacı sadece hedef seçilen kişilerin ortadan kaldırılması değildir. Bu eylemlerle aynı zamanda kamuoyuna mesaj verilmek istenir. Bu noktada da medya bir anlamda büyüteç görevi görerek yapılan eylemin geniş kitlelere duyurulmasına vesile olur. Medyanın duyurmadığı ve kamuoyunun haberdar olmadığı eylemler basit birer öldürme vakasından öteye geçemez. Terör örgütleri de bu durumun farkındadır ve yaptıkları eylemler kadar bunun medya ayağına da önem vermektedirler. Nitekim El-Kaide liderlerinden Eymen Zevahiri, Irak El-Kaidesi lideri Zerkavi'ye yazdığı bir mektupta "Biz bir savaştayız ve bu savaşın yarısından çoğu medyada gerçekleşiyor. Ümmetin kalbini kazanmak için bir medya savaşındayız..." ifadesini kullanmaktadır (İlhan, 2017).

Uluslararası terör örgütleri illegal yapılar oldukları için kendilerini meşru platformlarda ifade etmeleri ve mesajlarını legal yollardan kitlelere ulaştırmaları oldukça zordur. Eylemlerinin medyada haberleştirilmesi onlara topluma korku salmak ve gündemde kalmak hususunda önemli katkılar sunmaktadır. Ayrıca bu şekilde kendi reklamlarını yapmak daha fazla taraftar kazanmaları da kolaylaşmaktadır (Kartal, 2018:58).

Uluslararası terör örgütleri politik amaçlar besleyen ve ideolojik temeli olan yapılardır. Evrensel karakter taşıyan bu ideolojiler terör örgütlerinin dünyanın her tarafından militanlar devşirmesine imkân sağlamaktadır. Nitekim Amerika Birleşik Devletleri İç Güvenlik Komitesi'nin açıklamasına göre Suriye ve Irak'ta yaşanan çatışmalara 104 ülkeden 25 binin üzerinde yabancı militan katılmaktadır (Özer, 2016:213). Uluslararası terör örgütlerinin yabancı savaşçı devşirme konusunda gösterdikleri başarının en önemli ayağını medya oluşturmaktadır. Hem bağımsız medyanın terör eylemlerine ilişkin yaptığı haberler, hem de söz konusu terör örgütlerinin özellikle yeni medyayı kullanarak yaptığı paylaşımlar bu katılımlarda oldukça önemli rol oynamaktadır. Konu ile ilgili yapılan çalışmalarda ilk temasların büyük oranda sosyal medya vasıtası ile gerçekleştiği anlaşılmaktadır (Babiş, 2018). Terör örgütleri yaptıkları eylemleri kayıt altına alarak sosyal medya üzerinden bütün dünyaya ulaştırmaktadırlar.

Sosyal medyanın karşılıklı iletişim imkânı sağlaması, sempatanların ikna edilmesini ve militanlaştırılmasını kolaylaştırmaktadır. Bunlara ilave olarak terör örgütleri gazete, dergi ve televizyon yayınları gibi geleneksel medyayı da kullanmaktadırlar. Söz gelimi son dönemde adı sıklıkla duyulan IŞİD terör örgütü düzenli olarak dergi çıkarmakta (Türkoğlu, 2017) ve bir başka terör örgütü PKK hâkim olduğu alanlarda ya da kendisine müsamaha ile yaklaşılan ülkelerde kurduğu haber ajansları, radyolar (Devran, 2015:90) ve tv kanalları ile sesini duyurmakta ve mesajlarını kitlelere ulaştırmaktadır (Milliyet, 2012).

Terör örgütleri mesajlarını yaymayı kendi iletişim kanalları ile yapabilecekleri gibi uluslararası medya organlarını kullanarak da gerçekleştirmektedirler. Eylemlere birer haber olarak bakan medya kuruluşlarının bazıları olayları dikkat çekmesi için daha da abartarak vermekte ve bu durum terör örgütlerini olduklarından daha güçlü göstererek insanlar üzerindeki korkuları artırmaktadır. Korku oluşturmak ve halkın yılgınlığa kapılmasına neden olmak zaten terörün amaçlarından biridir ve bazı yayın organları da buna aracı olmaktadır.

Burada genel hatlarıyla ve kısaca izah edildiği üzere uluslararası terör örgütlerinin gerek geleneksel medya, gerekse ve de özellikle yeni medyayı çok aktif bir şekilde kullandığı anlaşılmaktadır. Terör örgütlerinin beslendiği ve eleman devşirdiği bu kaynakların ve kullanılan yöntemlerin tespit edilmesi, onlara karşı yürütülecek mücadelenin başarılı olabilmesi adına büyük önem arz etmektedir.

Medyanın Terörle Mücadele İçin Önemi

Devletler, dış politikalarını ülke menfaatlerini esas alarak belirlemekte ve uygulamaktadırlar. Ancak bu durum genelde açıkça ifade edilmemekte ve yürütülen dış politika ahlaki veya evrensel değerlerle gerekçelendirilmeye çalışılmaktadır. Uygulanan politikalar için ileri sürülen ahlaki gerekçeler, yürütülen dış politikanın meşruiyet kazanmasına ve uluslararası kamuoyu tarafından desteklenmesine imkan sağlamaktadır. Uluslararası kamuoyunun destek verdiği ve sempati duyduğu bir ülke olmak terörle mücadelede önemli bir avantaj oluşturmaktadır. Daha önce de ifade edildiği üzere terörün beslendiği kaynak nefret duygusudur ve yürütülen dış politikalar bu duygunun artması ve azalması noktasında oldukça belirleyici olabilmektedir. Böyle bir durumda kamu diplomasisi uygulamaları büyük önem kazanmaktadır. Çünkü yürütülen dış politikaların meşruluğu ve haklılığı uluslararası kamuoyuna kamu diplomasisi araçları ile duyurulmaktadır.

İnsanların duygu ve düşüncelerinin şekillenmesinde esas olan algılardır. Belirleyici olan, gerçekte ne olduğu değil onun nasıl algılandığıdır. Bu durum devletlerin dış politika uygulamaları için de geçerlidir. Herhangi bir devlet uyguladığı politikaları uluslararası kamuoyuna güzel göstererek kamuoyu algısını kendi lehine şekillendirebilirse terörle mücadele konusunda da önemli bir mesafe almış demektir. Sözgelimi bugün Suriye’de yaşanan çatışmalara doğrudan taraf olan ve bizzat silahlı mücadele yürüten birçok ülke

bulunmaktadır. Teröre karşı yürütülen mücadele için burada olduklarını iddia eden söz konusu devletlerin Suriye'deki varlıklarını bir işgal olarak nitelenmek de mümkündür. Bu durumun uluslararası kamuoyuna ne şekilde yansıtılacağını ise medyanın etkin kullanımı belirlemektedir.

Algıların şekillenmesinde medya önemli bir rol oynamaktadır. Uluslararası medyayı etkin şekilde kullanan devletler hikâyelerini kendi arzu ettikleri şekilde anlatmakta ve algılara etki etmektedirler. Öte yandan terör örgütlerinin beslenecekleri bir tabana ihtiyaçları vardır ve kamuoyunun desteğini almadan varlıklarını uzun süre devam ettirmeleri pek mümkün değildir. Bu nedenle de uluslararası kamuoyu tarafından sempati duyulan bir ülkeye karşı eylemlerde bulunmaları ve o ülkeye karşı militan devşirmeleri zorlaşmaktadır. Medya, uluslararası kamuoyunun duygularını şekillendirebilecek etkin bir araç olarak burada devreye girmektedir.

IV. Sonuç

Uluslararası terör, uluslararası güvenliğin en temel sorunlarından biridir ve dünyada birçok ülke bu sorunla mücadele etmektedirler. ABD'de gerçekleşen 11 Eylül saldırıları uluslararası terör açısından önemli bir dönüm noktası olmuştur. O zamana kadar, terörün daha sınırlı imkanlara ve eylem yeteneklerine sahip olduğu düşüncesi bu saldırılarla birlikte değişime uğramıştır. Ayrıca, ekonomik ve askeri anlamda sahip olunan devasa gücün terörü önlemede tek başına yeterli olmadığı da anlaşılmıştır. Bu durum terörle mücadelede uygulanan yöntemlerin sorgulanmasına neden olmuştur.

Geleneksel olarak terörle mücadele dünyada bir güvenlik sorunu olarak görülmüş ve bu iş güvenlik kuvvetlerine havale edilmiştir. Ancak tüm askeri imkanların varlığına karşın 11 Eylül saldırılarının ABD'de engellenememiş olması diğer ülkeler için de öğretici olmuştur. Öte yandan askeri yöntemler insan unsuru ve ekonomik kaynaklar bakımından ağır maliyetler getirmektedir. Özellikle yaşanan can kayıpları halk nezdinde teröre karşı verilen mücadelenin sorgulanmasına yol açmaktadır. Bu durumda terörle mücadele için başka yöntemlerin düşünülmesi büyük önem arz etmektedir.

Terörle mücadelede sert güç unsurlarının kullanımının yetersiz kalması, kamu diplomasisi faaliyetleri ile desteklenen yumuşak gücü önemli bir politik araç haline getirmektedir. Yumuşak gücün tek başına terörü engellemesi mümkün olmasa da terörün ortaya çıkmasını zorlaştıracak veya güçlenmesini engelleyecek niteliklere sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bu nedenle terörle mücadele için sert ve yumuşak güç birbirlerinin alternatifleri olarak değil, çoğu zaman tamamlayıcısı olarak görülmelidirler. Hangisinin ne oranda ve ne zaman kullanılacağını ise içinde bulunulan şartlar belirlemektedir.

Yumuşak güç terörle mücadele için önemli bir zemin sağlamaktadır ancak bunu etkin hale getirmek için başarılı bir kamu diplomasisi politikalarına ve uygulamalarına ihtiyaç duyulmaktadır. Nitekim terör örgütlerinin tabanlarını genişleterek daha fazla militan devşirmelerinin engellenmesi için uluslararası

toplumu doğru bilgi ile aydınlatacak kamu diplomasisi faaliyetleri büyük önem taşımaktadır. Benzer şekilde terörle mücadele için elzem bir durum arzeden kamuoyu desteğinin sağlanması da söz konusu faaliyetler ile mümkün olmaktadır.

Terörle mücadelede en etkin kamu diplomasisi araçlarının başında medya yer almaktadır. Kamuoyunun medya yoluyla doğru bilgilendirilmesi teröre karşı yürütülen mücadelede ihtiyaç duyulan desteğin sağlanmasını mümkün kılacaktır. Ayrıca bununla terör örgütlerinin muhtemel manipülasyonları da engellenecektir. Nitekim medya, terör örgütleri tarafından da yaygın ve başarılı bir şekilde kullanılmaktadır. Onlara karşı verilen mücadelenin başarılı olabilmesi için de aynı mecraların etkin bir şekilde kullanılması gerekmektedir. Öte yandan etkin bir medya kullanımı ile hedef ülkeler kendilerine yönelmiş olan nefret duygusunu yok edebilecek veya en azından hafifletecektir. Bu durum terör örgütlerinin başarı ihtimalini zayıflatacaktır. Netice olarak teröre karşı verilen mücadelenin başarılı olabilmesi bağlamında medya kritik bir rol üstlenmektedir.

Kaynaklar

- Arıboğan, D.Ü. (2003), **Terörizmi Anlamak ve Anlamlandırmak, Tarihin Sonundan Barışın Sonuna**, Timaş Yayınları, İstanbul.
- Avcı, İ. (2009), “El Kaide Tehdidi İle Mücadele”, *Polis Bilimleri Dergisi*, 11(3), ss.95-117.
- Babiş, A. G., (2018), “YPG’nin Reklam Yüzleri: Yabancı Terörist Savaşçılar”, <http://turksam.org/ypg-nin-reklam-yuzleri-yabanci-terorist-savascilar>, (21.07.2018)
- Baharççek, A. ve Tuncel, G. (2011), “Terörle Mücadelenin Zorlukları ve Bu Zorlukları Aşmada Farklı Bir Yaklaşım: Demokratik Mücadele Yöntemi”, *Uluslararası Güvenlik ve Terörizm Dergisi*, 2(2), ss. 1-16.
- Bilgiç, M. S. (2009), **Terör ve Terörle Mücadele**, Bilgesam Rapor No:17, <http://www.bilgesam.org/Images/Dokumanlar/0-167-2014040827rapor17.pdf>, (21.09.2018)
- Bulunmaz, B. (2014), “Yeni Medya Eski Medyaya Karşı: Savaşı Kim Kazandı Ya Da Kim Kazanacak?”, *Karadeniz Teknik Üniversitesi İletişim Araştırmaları Dergisi*, 1(7), ss.22-29.
- Dahl, R. A. (1957), “The Concept of Power”, *Behavioral Science*, 2(3), ss.201-215.
- Demir, V. (2012), **Kamu Diplomasisi ve Yumuşak Güç**, Beta Yayıncılık, İstanbul.
- Devran, Y. (2015), “Medya ve Terör Sorunsalı”, *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 3(2), ss.84-95.
- Ensonhaber.com, (2016), “İlker Başbuğ'un terörle mücadele formülü”, <http://www.ensonhaber.com/ilker-basbugun-terorle-mucadele-formulu-2016-04-24.html>, (21.07.2018).

Uluslararası Terörle Mücadelede Yumuşak Güç ve Kamu Diplomasisi Bağlamında Medyanın Önemi

- Ergil, D. (1992), “Uluslararası Terörizm”, *Profesör Bedri Gürsoy’a Armağan, AÜSBFD*, 47(3-4), ss.139-143.
- Haberler. com, (2012), “Terörle Mücadele Yalnız Askerle Olmaz”, <http://m.haberler.com/terorle-mucadele-yalniz-askerleolmaz-4116229-haberi/>, (10.05.2018).
- İlhan, R. S. (2017), “Medya ve terör”, <http://www.aljazeera.com.tr/gorus/medya-ve-teror>, (21.07.2018).
- Kartal, A. B. (2018), “Uluslararası Terörizmin Değişen Yapısı ve Terör Örgütlerinin Sosyal Medyayı Kullanması: Suriye’de DAESH ve YPG Örneği”, *Güvenlik Stratejileri*, 14(27), ss.39-77.
- Lee, G. (2009), “A Theory Of Soft Power And Korea’s Soft Power Strategy”, *The Korean Journal Of Defense Analysis*, 21(2), ss.205-218.
- Milliyet, (2012), “PKK propagandası yapan 5 TV kanalı”, <http://www.milliyet.com.tr/pkk-propagandasi-yapan-5-tv-kanali-gundem-1574306/>, (21.07.2018).
- Noya, J. (2006), “The Symbolic Power Of Nations”, *Place Branding*, 2, ss.53-67.
- Nye, J. S. (2005), **Dünya Siyasetinde Başarının Yolu, Yumuşak Güç**, Rayhan İnan Aydın (Çev.), Elips Kitap, Ankara.
- Nye, J. S. (2007), “Notes For A Soft Power Research Agenda”, Felix Berenskoetter ve M. J. Williams (Ed.), **Power In World Politics**, Taylor And Francis, New York, ss. 162-172.
- Nye, J. S. ve Welch, D. A. (2010), **Küresel Çatışmayı ve İşbirliğini Anlamak**, Renan Akman (Çev.), Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.
- Nye, J. S. (2011), **The Future of Power**, Public Affairs, New York.
- Özel, C. (2018), “Yumuşak Güce Bütünsel Bakış”, *Güvenlik Bilimleri Dergisi*, 7 (1), ss. 1-27.
- Özer, A. (2016), “Yabancı Savaşçılar Sorunu ve Suriye Krizi.” Fatma Taşdemir (Ed.), **Suriye: Çatışma ve Uluslararası Hukuk**, Nobel, Ankara.
- Özer, M. M. (2006), “Arjantin Kolluk Teşkilatı”, *Polis Bilimleri Dergisi*, 8(3-4), ss.99-112.
- Sancak, K. (2016), **Uluslararası İlişkilerde Güç Kavramı Ve Yumuşak Güç**, Nobel Yayıncılık, İstanbul.
- Sancar G. A. (2012), **Kamu Diplomasisi ve Uluslararası Halkla İlişkiler**, Beta Yayıncılık, İstanbul.
- Saran, U. (2016), “Terörle mücadele” mi “teröristle mücadele” mi?”, <http://www.aljazeera.com.tr/gorus/terorle-mucadele-mi-teroristle-mucadele-mi>, (21.07.2018).
- Selvi, H. (2011), “Terör Eylemlerine Tarihsel Bir Yaklaşım: Osmanlı Devleti’nde Ermeni Terör Eylemleri Ve Yurtdışı Bağlantıları”, *Uluslararası Güvenlik ve Terörizm Dergisi*, 2 (1), ss.39-56.

*Atatürk
Üniversitesi*

- Türkoğlu, E. (2017), “Küresel Bir Terör Örgütü Olarak İşid’in Dijital Dergi Kullanımı: Konstantiniyye Üzerine Bir İnceleme”, *Erciyes İletişim Dergisi “akademia”* 2017, 5(1), ss.162-180.
- Ündücü, C. A. (2011), “Uluslararası Sistem ve Terörizm Arasındaki İlişki”, *Elektronik Siyaset Bilimi Araştırmaları Dergisi*, 2(1), ss.1-20.
- Vuving, A. L. (2009), “How Soft Power Works”, The American Political Science Association Annual Meeting, Toronto, 3, <https://apcss.org/Publications/Vuving%20How%20soft%20power%20works%20APSA%202009.pdf>, (21.09.2018)
- Yalçinkaya, H. (2017), **İşid’in Yabancı Savaşçıları Ve Yarattığı Tehdit: Türkiye’nin Tecrübesi, (2014-2016)**, ORSAM Rapor No: 210, http://orsam.org.tr/d_hbanaliz/210tr.pdf, (21.09.2018).
- Yılmaz, S. (2012), **Akıllı Güç**, Kum Saati Yayınları, İstanbul.